

3.11.1980

Osuus: nsita 7
Semaför: 7

00520 HELSINKI
HELSINGFORS 52

Puhelin 151
Telefon 151

Työeläkelaitoksille

TYÖELÄKELAKIEN MUUTOKSIA

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksen laeiksi työntekijäin eläkelain, lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain ja maatalousyrittäjien eläkelain 17 §:n muuttamisesta.

Esityksessä ehdotetaan työeläkelakeja muutettavaksi siten, että säännöksissä otettaisiin huomioon opinto-
vapaasta johtuvat järjestelyt.

Esityksen muut muutokset työeläkelakeihin ovat lähinnä teknisiä korjauksia. Esityksellä on muun muassa tarkoituksena täsmentää avoimen yhtiön yhtiömiehen ja osakeyhtiössä johtavassa asemassa olevan henkilön asemaa. Esitys muuttaisi lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain mukaisten eläkkeiden yhteensovittamista, rajoittaisi eläkkeiden maksamista ulkomaille vieraan maan kansalaisille sekä mahdollistaisi työnantajan hakemuksesta eläkkeen maksamisen sairausajan palkan osalta työnantajalle.

Muutosten on tarkoitus tulla voimaan heti sen jälkeen, kun eduskunta on ne hyväksynyt. Eläketurvakeskus antaa muutoksista erillisen yleiskirjeen lainmuutosesitysten tultua hyväksytyiksi.

ELÄKETURVAKESKUS

LIITE

JAKELU

A 1-8

B 1

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi työntekijäin eläkelain, lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain ja maatalousyrittäjien eläkelain 17 §:n muuttamisesta.

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.

Esityksessä ehdotetaan työeläkelakeja muutettaviksi siten, että säännöksissä otettaisiin huomioon opintovapaasta johtuvat järjestelyt. Ehdotus sisältää myös joukon teknistä laatua olevia korjauksia, joilla täsmennettäisiin muun muassa avoimen yhtiön yhtiömiehen asemaa, muutettaisiin lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain mukaisten eläkkei-

den yhteensovittamista koskevia säännöksiä, säädetäisiin eläkkeen maksamisesta ulkomaille sekä eläkkeen maksamisesta sairausajan palkan osalta työnantajalle.

Muutokset on tarkoitettu tulemaan voimaan heti sen jälkeen, kun eduskunta on hyväksynyt lait.

PERUSTELUT.

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset.

Perheyhtiöt ja muut yhtiöt.

Työntekijäin eläkelain (395/61; TEL) piiriin kuuluvat myös johtavassa asemassa olevat toimihenkilöt. Lain 2 §:n 3 momentin mukaan työsuhteessa olevana ei kuitenkaan pidetä johtavassa asemassa olevaa toimihenkilöä, joka yksin tai yhdessä perheenjäsentensä kanssa omistaa osakeyhtiössä enemmän kuin puolet osakepääomasta tai jolla muussa yrityksessä tahi yhteisössä on katsottava olevan vastaava määräämisvalta. Lainkohdassa tarkoitettua määräämisvallan määrittelyä on käytännössä tuottanut vaikeuksia avointen yhtiöiden yhtiömiesten ja kommandiittiyhtiöiden vastuunalaisten yhtiömiesten kohdalla. Muilla työoikeuden aloilla omaksutut tulkinnat ovat heijastuneet TEL:n 2 §:n 3 momentin tulkintaan, mikä on vaikeuttanut työeläkelakien tarkoituksenmukaista soveltamista.

TEL:n tullessa voimaan pidettiin avointen yhtiöiden yhtiömiehiä ja kommandiittiyhtiöiden vastuunalaisia yhtiömiehiä pääsääntöisesti itse-

näisinä yrittäjinä, koska he voivat itsenäisesti toimia muita yhtiömiehiä sitovasti. Ainoastaan siinä tapauksessa, että yhtiömiehen työskentely yhtiössä perustui tehtyyn työsopimukseen, sovellettiin häneen TEL:a.

Sittemmin luovuttiin edellyttämästä nimenomaista työsopimusta ja myös yhtiösopimuksen perusteella työskentelevää yhtiömiestä voitiin pitää työsuhteessa olevana, jos hänen yksin tai yhdessä perheenjäsentensä kanssa omistamansa yhtiöosuuden suuruus — jonka käytännössä katsottiin osoittavan yhtiömiehen määräämisvallan — ei ylittänyt puolta. TEL:n eläkepalkan määräytymissäännöksestä johtuen katsottiin TEL:n soveltamisen kuitenkin edellyttävän sitä, että yhtiömiehelle maksettiin veron ennakonpidätyksen alaista palkkaa.

Nykyisessä soveltamiskäytännössä on sanottu palkkaedellytyksin menettänyt merkityksensä, ja ratkaisevana työeläkelakien soveltamisessa pidetään yksinomaan yhtiöosuuden suuruutta, johon yhtiömiehen määräämisvallan katsotaan olevan suoraan verrannollinen. Yhtiöosuuden ylittäessä 50 % katsotaan yhtiömiehellä olevan vastaavan määräämisvallan kuin osakeyhtiön

enemmistöosakkaalla ja vastaavasti yhtiömiehen katsotaan olevan työsuhteessa hänen omistaessaan yhtiöstä 50 % tai vähemmän.

Tulkinnan muuttuminen on johtanut tilanteeseen, jossa samanlaisen määräämisvallan omaavia avoimien yhtiöiden yhtiömiehiä ja kommandiittiyhtiöiden vastuunalaisia yhtiömiehiä kuuluu vakuuttamisajankohdasta riippuen sekä yrittäjien eläkelain (468/69; YEL) että TEL:n piiriin. Yhtiömies, jonka osuus yhtiöstä on enintään 50 %, ei nykyisen tulkinnan mukaan voi kuulua YEL:n piiriin siinäkin tapauksessa, että hän ei ole nostonut yhtiöstä palkkaa. Jottei tällaisista yhtiömiehistä muodostuisi väliinputoajia, on heille käytännössä jouduttu arvioimaan palkka TEL:n mukaisen vakuutusmaksun perusteeksi ja eläkkeen perusteena olevan palkan määräämiseksi. Tämä menettely on paitsi teknisesti hankala myös TEL:n säännöksiin huonosti soveltuva.

Lakiehdotuksen tarkoitus tältä osin on poistaa tulkintaongelmat ja saattaa asia yhdenmukaiseen ratkaisuun. Ehdotuksen mukaan avoimen yhtiön yhtiömiehen tai muun yhteisön osakkaan, joka on henkilökohtaisesti vastuussa yhteisön sitoumuksista, ei katsota olevan työeläkelakien mukaan työsuhteessa. Tällöin varmistuu työeläkelakien kattavuus avointen yhtiöiden ja erilaisten yhteisöjen osalta. Säännös on yksiselitteinen ja rajanveto vastaa yleistä käsitystä osakkaasta työntekijänä tai itsenäisenä yrittäjänä.

Osakeyhtiöiden osalta määräävää on ollut osakkaan ja hänen perheenjäsentensä omistamien osakkeiden osuus koko osakepääomasta. Kuitenkin määräämisvalta yhtiössä on riippuvainen omistettujen osakkeiden tuottamasta äänimäärästä. Koska osakeyhtiön yhtiöjärjestyksessä eri osakkeilla voi olla erilainen äänimäärä, säännöksiä tulisi tarkistaa siten, että osakeyhtiössä johtavassa asemassa olevan henkilön ei katsota olevan työsuhteessa, jos hänellä yksin tai yhdessä perheenjäsentensä kanssa on äänen enemmistö yhtiön asioista päätettäessä.

Lainmuutoksen johdosta osa yhtiömiehistä siirtyisi toisen eläkejärjestelmän piiriin. Tämä ei kuitenkaan aiheuta eläketurvan heikkenemistä, koska eläkettä periaatteessa karttuu samalla tavoin sekä työsuhteessa oleville että yrittäjätoimintaa harjoittaville.

Ennen lainmuutosta työntekijäin eläkelakien mukaan vakuutetulle karttuneeseen eläkkeeseen muutos ei vaikuttaisi, vaan tämä eläke kirjattaisiin asianomaiselle niin sanottuna vapaakirjana.

Eläkkeiden yhteensovittaminen.

TEL:n 8 §:ssä on yleissäännökset työeläkkeiden yhteensovituksesta keskenään ja muiden rinnakkaisten eläkkeen luonteisten suoritusten kanssa. Yhteensovituksen lähtökohtana on yhteensovitusperuste, joka on kysymyksessä olevan henkilön suurin eläkkeen perusteena oleva palkka tai työtulo. Jos henkilö on samanaikaisesti vähintään kuusi kuukautta yhdenjaksoisesti ollut kahdessa tai useammassa työ- tai virkasuhteessa tai yrittäjätoiminnassa, luetaan näistä saadut ansiotulot yhteen suurinta eläkkeen perusteena olevaa palkkaa määrättäessä. Vastaavasti menetellään, jos henkilö aikaisempaan eläketapahtumaan perustuvaa eläkettä saadessaan on vähintään kolmen vuoden ajan ollut samanaikaisesti eläkkeeseen oikeuttavassa työ- tai virkasuhteessa tai yrittäjätoiminnassa. Tällöin eläke muunnetaan vastaavaksi palkaksi kertomalla sen määrä kymmenellä kuudesosalla ja näin saatu määrä lisätään samanaikaisesti saatun työansioon.

Edellä kuvattu samanaikaisten työtulojen tai työ- ja eläketulojen yhteenlaskemismenettely ei kuitenkaan koske lyhytaikaisissa työsuhteessa olevien työntekijäin eläkelain (134/62; LEL) alaista työtä. Näiden osalta on LEL:n 5 §:n 5 momentissa erityissäännös, jonka mukaan LEL:n alaisesta työstä saatuna palkkana saadaan yhteensovitusperustetta määrättäessä käyttää kysymyksessä olevaa työnimikettä varten vahvistettua keskipalkkaa, jos tämä on todellista palkkaa suurempi. Kun keskipalkka lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkeasetuksen (184/62) 5 §:n 1 momentin mukaan vahvistetaan vuosittain niin, että se vastaa kysymyksessä olevissa töissä edellisen kalenterivuoden aikana keskimäärin maksettuja palkkoja aikayksikköä kohden, on voitu olettaa keskipalkan kutakuinkin vastaavan tosiasiallisia tuloja silloinkin, kun LEL:n alaista työtä tehnyt on samanaikaisesti ollut muussa ansiotyössä.

Käytännössä on kuitenkin osoittautunut, että yllämainitut LEL:n erityissäännökset johtavat epäedullisempaan tulokseen kuin TEL:n säännökset eli, että LEL:n yhteensovitussäännökset vaikuttavat selvästi herkemmin eläkettä pienentävästi. Sitä paitsi on todettava, että varsinkin maatalousyrittäjien eläkelain (467/69; MYEL) piiriin kuuluvilla yrittäjillä on usein rinnakkaista työskentelyä LEL:n alaisissa töissä. Näissä tapauksissa on yleistä, että yhteensovi-

tusperusteeksi muodostuu LEL:n alainen keskipalkka ja että siten yhteensovituksen jälkeen maksettavaksi määrättävä eläke ei nouse ensinkään MYEL:n mukaisen vakuutuksen perusteella. Epäkohta korostuu, kun maatalousyrittäjät ovat itsenäisiä yrittäjiä, jotka rahoittavat vakuutuksensa osittain omilla maksuillaan.

Edellä olevan johdosta ehdotetaan säännöksiä muutettaviksi siten, että LEL:n alaisen työntöön suhteen voitaisiin vaihtoehtoisesti nykyisen menettelyn kanssa käyttää yhteenlaskunnettelyä, joka muistuttaisi muiden työeläkelätkien alaisten töiden suhteen noudatettua. Edellytyksenä olisi, että muu kuin LEL:n alainen työ- tai virkasuhde tai yrittäjätoiminta on jatkunut sellaisen kalenterivuoden taikka aikaisempaan eläketapahtumaan perustuva eläke vähintään kolmen peräkkäisen sellaisen kalenterivuoden ajan, jona työntekijä LEL:n alaisessa työssä on ansainnut vähintään 800 markkaa vuoden 1962 indeksissä ilmaistuna eli kuluvan vuoden indeksin mukaan 5 320 markkaa. Tällöin voitaisiin yhteensovitusperustetta määrätäessä lisätä kysymyksessä olevina kalenterivuosina LEL:n alaisessa työssä ansaittujen palkkojen keskimäärää kuukautta kohden rinnakkaisesta työ- tai virkasuhteesta tai yrittäjätoiminnasta saatuun kuukausiansioon taikka rinnakkaista eläkettä vastaavaan palkkaan.

Muutoksesta aiheutuisi korjauksia TEL:n 8 §:n 3 momenttiin, minkä ohella LEL:n 5 §:ään lisättäisiin uusi 6 momentti.

Opintovapaa.

Työeläkelainsäädännön mukaan työkyvyttömyyseläke myönnetään täysitehoisena eli siten, että eläkkeeseen oikeuttavana otetaan huomioon aika työkyvyttömyyden alkamisesta eläkeikään edellyttäen, että työntekijä on lyhyen ajan sisällä ennen työkyvyttömyyden alkamista kuulunut aktiivisesti vakuutettujen piiriin. Vaatimus on pääsääntöisesti täytetty, jollei viimeisen työsuhteen päättymisen ja työkyvyttömyyden alkamisen välillä ole yhtä vuotta pitempää aikaa. Työsuhteen päättymisen määrittämään tällöin niin kuin TEL:n 2 §:n 2 momentissa on säädetty. Työeläkelainsäädännössä on kiinnitetty huomiota sellaisiin tilanteisiin, joissa työntekijä on erityisesti hyväksyttävästä syystä ollut poissa työstä. Tällaisina on huomioon otettu työttömyys ja naispuolisten vakuutettujen kohdalla pienten lasten hoitaminen. Sen vuoksi on säädetty, että edellä mainittua yhden vuoden määrääkää pidennetään niillä päivillä, joilta työn-

tekijä on saanut valtakunnallisista työttömyyskassoista annetun lain mukaista päiväavustusta ja vastaavasti on erityissäännös naispuolisesta työntekijästä, joka kolme vuotta nuoremman lapsen hoitamisen takia on poissa työstä.

Kun opintovapaa (273/79) säätämisen kautta syntyi uusi sellainen tilanne, jossa työntekijä on hyväksyttävästä syystä poissa työstä, näyttäisi tarkoituksenmukaiselta, että näitä tapauksia käsiteltäisiin yhdenmukaisesti edellä mainittujen tapausten kanssa. Sen vuoksi ehdotetaan lisättäväksi TEL:n 6 §:n 3 momenttiin säännös, jonka mukaan siinä tarkoitettuun 360 päivään ei luettaisi aikaa, jolta työntekijä on saanut opintovapaa. Säännös tulee sovellettavaksi myös MYEL:n ja YEL:n mukaisessa eläkevakuutuksessa. LEL:n 7 §:n 1 momentissa on täysitehoisesta työkyvyttömyyseläkkeestä erityissäännös, joka pohjautuu samalle periaatteelle kuin TEL:ssä. Tämän vuoksi esitetään LEL:iin lisättäväksi vastaava säännös.

Eläkkeen maksaminen ulkomaille.

Työeläkelaeissa ei ole suoranaista säännöstä eläkkeen maksamisesta ulkomaille asuvalle eläkkeensaajalle. Koska tapausten lukunäärä on huomattavasti lisääntynyt, asiasta säätäminen näyttäisi tarpeelliselta. Kansainvälisen tavan mukaisesti ehdotetaan säädettäväksi, että omien kansalaistemme työeläkkeet maksettaisiin ulkomaille ilman rajoituksia. Muutokset ehdotetaan säädettäväksi TEL:n 9 a §:ssä.

Vieraiden maiden kansalaisten eläkkeiden maksamisesta on yleensä voimassa rajoituksia. Käytäntö tässä kohden on hyvin kirjavaa, mutta monessa maassa näyttää olevan sääntönä, ettei vieraan maan kansalaiselle makseta maastamuuton jälkeen eläkettä täytenä. Tästä rajoituksesta valtiot ovat yleensä olleet valmiit lupamaan vastavuoroisten sosiaaliturvasopimusten perusteella.

Näyttäisi tarkoituksenmukaiselta säätää, että vieraan maan kansalaiselle ei maksettaisi työeläkettä ulkomaille muuta kuin eläketurvakeskuksen erityisellä suostumuksella. Eläketurvakeskus voisi ottaa huomioon, suoritetaanko kysymyksessä olevasta maasta eläkkeitä pois muuttaneille Suomen kansalaisille. Myös muut erityiset seikat, kuten esimerkiksi se, että vieraan maan kansalainen on hyvin pitkän ajan työskennellyt Suomessa tai että hän itsestään riippumattomista syistä on ollut pakotettu siirtymään ulkomaille, voitaisiin ottaa huomioon

eläkkeen maksamisesta päätettäessä. Nämäkin säännökset sisällytettäisiin TEL:n 9 a §:ään.

Työttömyyskassojen keskuskassan maksaman vakuutusmaksun ennakot.

TEL:n voimassa olevan 12 a §:n mukaan peritään työttömyyskassojen keskuskassalta vuosittain vakuutusmaksu, joka on tarkoitettu peittämään kustannuksia, jotka syntyvät TEL:ssa, LEL:ssa ja merimieseläkeläisissä (72/56; MEL) säädetyistä työttömyysoikeuksista. Jotta sosiaali- ja terveysministeriö voisi määrätä tästä vakuutusmaksusta perittäväksi ennakkoa, ehdotetaan tätä koskeva säännös lisättäväksi lakiin. Ennakon periminen on työttömyyskassojen keskuskassankin kannalta käytännöllistä, koska suoritusajankohdat voidaan tällöin joustavasti sovittaa yhteen kassan rahavarojen kanssa. Eläketurvakeskus hyvittäisi työttömyyskassan keskuskassan vakuutusmaksusta suorittamat ennakot ja ennakoilla vähennetyn lopullisen maksun vastuunjaon ennakkoina eläkelaitoksille. Eläkelaitosten osuudet vakuutusmaksun ennakoista määräytyisivät samoilla perusteilla kuin osuudet lopullisesta vakuutusmaksusta.

Viittaukset vakuutusyhtiölakiin.

TEL:n 13 §:n 3 momentissa, LEL:n 11 §:n 2 momentissa ja MYEL:n 17 §:n 2 momentissa on viittaukset aikaisemman vakuutusyhtiölain 47 §:ään. Uudessa kuluvan vuoden alussa voimaan tullessa vakuutusyhtiölaissa (1062/79) tämä säännös on 10 luvun 3 §:ssä. Tätä koskeva viittauslainsäätöjen tarkistus esitetään tehtäväksi edellä sanottuihin työeläkelakien säännöksiin.

Sairausajan palkan huomioon ottaminen.

Työkyvyttömyyseläkkeitä myönnettäessä ilmeisesti usein, että työnantaja on maksanut työntekijälle sairausajan palkkaa ennen työkyvyttömyyseläkkeelle siirtymistä. Työkyvyttömyyseläke alkaa työkyvyttömyyden syntymistä seuraavan kalenterikuukauden alusta. Näin ollen eläkettä maksetaan varsin usein takautuvasti, jolloin eläke ja sairausajan palkka saattavat kohdistua samalle ajalle. Käytännössä työnantaja joutuu hankkimaan työntekijältä valtakirjan, jonka perusteella takautuva työkyvyttömyyseläke maksetaan työnantajalle. Vuosittain myönnettävistä TEL:n mukaisista työkyvyttömyyseläkkeistä tällaisia valtakirjatapauksia on lähes

viidennes. Koska tämä järjestely on osoittautunut käytännössä hankalaksi, ehdotetaan TEL:iin lisättäväksi uusi 19 c §, jonka perusteella eläkelaitoksen takautuvalta ajalta maksama työkyvyttömyyseläke suoritettaisiin hakemuksesta työnantajalle, joka on maksanut työntekijälle vastaavalta ajalta sairausajan palkkaa. Eläke maksettaisiin työnantajalle enintään tämän maksaman sairausajan palkan määräisenä ja edellyttäen, että työnantajan hakemus tehdään ennen kuin eläke on takautuvalta ajalta suoritettu.

Eläkettä ei maksettaisi työnantajalle siltä osin kuin eläke on TEL:n 4 §:n 3 momentin perusteella suoritettava sairausvakuutusrahastolle. Myöskään ei eläkettä maksettaisi työnantajalle siltä osin kuin työnantaja on muun lain mukaan saanut korvauksen sairausajalta maksamastaan palkasta. Esitetty TEL:n 19 c §:n säännös tulisi sovellettavaksi myös LEL:n mukaisissa tapauksissa.

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset.

Ehdotetut muutokset olisivat suurelta osalta teknisiä korjauksia, joista ei aiheutuisi erityisiä lisäkustannuksia. Opintovapaan huomioon ottamisesta työkyvyttömyyseläketurvassa aiheutuvien kustannusten arvioiminen on tässä vaiheessa vaikeaa. Erittäin epävarmojen oletusten perusteella lisäkustannukset olisivat lähivuosina vajaat 200 000 markkaa vuodessa. Samaa suuruutta olevia lisäkustannuksia arvioidaan myös aiheutuvan LEL:n mukaisten eläkkeiden yhteensovituksen muutoksesta. Valtion osuus lisäkustannuksista jäisi todennäköisesti vähäiseksi supistuen lähivuosina alle 50 000 markan vuodessa.

3. Voimaantulo.

Ehdotetut lait on tarkoitus saattaa voimaan heti sen jälkeen, kun eduskunta on ne hyväksynyt. Vuoden 1980 alussa voimaan tulleesta uudesta vakuutusyhtiölaista (1062/79) johtuvia teknisiä muutoksia TEL:n 13 §:ään, LEL:n 11 §:ään ja MYEL:n 17 §:ään sovellettaisiin kuluvan vuoden alusta.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki työntekijäin eläkelain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 8 päivänä heinäkuuta 1961 annetun työntekijäin eläkelain (395/61) 2 §:n 3 momentti, 6 §:n 3 momentti, 8 §:n 3 momentti, 9 a §, 12 a §:n 1 momentti sekä 13 §:n 3 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 2 §:n 3 momentti 30 päivänä joulukuuta 1965 annetussa laissa (707/65), 6 §:n 3 momentti 9 päivänä helmikuuta 1979 annetussa laissa (151/79), 8 §:n 3 momentti 29 päivänä joulukuuta 1972 annetussa laissa (934/72), 9 a § 21 päivänä maaliskuuta 1969 annetussa laissa (192/69), 12 a §:n 1 momentti 18 päivänä huhtikuuta 1980 annetussa laissa (281/80) ja 13 §:n 3 momentti 20 päivänä joulukuuta 1968 annetussa laissa (690/68), sekä

lisätään lakiin uusi 19 c § seuraavasti:

2 §.

Työsuhteessa olevana on pidettävä myös johtavassa asemassa olevaa osakeyhtiön toimihenkilöä tai muussa yhteisössä johtavassa asemassa olevaa henkilöä, ei kuitenkaan, jos johtavassa asemassa oleva osakeyhtiön toimihenkilö joko yksin tai yhdessä perheenjäsentensä kanssa omistaa enemmän kuin puolet yhtiön osakepääomasta tai jos heidän omistamiensa osakkeiden äänimäärä on enemmän kuin puolet kaikkien osakkeiden äänimäärästä taikka jos muussa yhteisössä johtavassa asemassa olevalla henkilöllä on katsottava olevan yhteisössä sanottua vastaava määräämisvalta. Avoimen yhtiön yhtiömiestä tai muun yhteisön sellaista osakasta, joka on henkilökohtaisesti vastuussa yhteisön sitoumuksista, ei pidetä tätä lakia sovellettaessa työsuhteessa olevana.

6 §.

Jos työkyvyttömyys on alkanut ennen kuin työsuhteen päättymisestä on kulunut 360 sellaista päivää, joilta työntekijä ei ole saanut valtakunnallisista työttömyyskassoista annetun lain mukaista päiväavustusta eikä opintovapaalaissa (273/79) tarkoitettua opintovapaata, luetaan tämän työsuhteen perusteella myönnettävää työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä eläkkeeseen oikeuttavaksi myös työkyvyttömyyden alkamisen ja eläkeiän täyttämisen välinen aika. Jollei työsuhde ole jatkunut neljää kuukautta, luetaan sen perusteella eläkkeeseen oikeuttavaksi eläkeiän saavuttamiseen jäljellä oleva aika vain sikäli kuin työntekijällä ei ole ennen tätä työsuhdetta alkaneen työ- tai virkasuhteen taikka yrittäjätoiminnan perusteella oikeutta

lain tai julkisen eläkesäännön mukaiseen sellaiseen eläketurvaan, jonka mukaan maksettavaa työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä sanottu aika tai sitä vastaava ansio jo otetaan huomioon. Mitä edellä tässä momentissa on säädetty, ei kuitenkaan sovelleta vanhuuseläkkeen eikä sellaisen työkyvyttömyyseläkkeen, jonka perusteena oleva työkyvyttömyys on alkanut työntekijän 63 vuoden iän täyttämivuoden jälkeen, määrää laskettaessa, ellei työntekijä ole ollut sanotun iän täyttämivuoden aikana tämän lain piiriin kuuluvassa työssä ottaen huomioon kokonaisuudessaan myös sanotun vuoden aikana päättynyt työsuhde yhteensä vähintään neljä kuukautta. Niin ikään luetaan naispuolisen työntekijän työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä eläkkeeseen oikeuttavaksi ajaksi eläkeiän saavuttamiseen jäljellä oleva aika, jos hänellä on edellä sanottujen 360 päivän täyttymisen ja työkyvyttömyyden alkamisen välisen ajan, joka saa olla enintään yhdeksän vuotta, ollut 4 §:n 5 momentissa tarkoitettu, kolmea vuotta nuorempi lapsi, ei kuitenkaan, jos eläkeiän saavuttamiseen jäljellä oleva aika tai sitä vastaava ansio on ilman sanotun lapsenhoitoajan huomioon ottamista luettava eläkkeeseen oikeuttavaksi muun työ- tai virkasuhteen taikka yrittäjätoiminnan perusteella. Jollei tällaisen naispuolisen työntekijän työsuhde ole jatkunut neljää kuukautta, on eläkkeeseen oikeuttavan ajan määräämisestä soveltuvin osin voimassa, mitä edellä tässä momentissa on säädetty.

8 §.

Jos työntekijä on samanaikaisesti vähintään kuusi kuukautta yhdenjaksoisesti kahdessa tai

useammassa jäljempänä 4 momentissa tarkoitettuun peruseläkkeeseen oikeuttavassa työ- tai virkasuhteessa taikka yrittäjätoiminnassa, lasketaan yhteensovitusperustetta määrättäessä vastaavat eläkkeen perusteena olevat palkat ja työtulot yhteen. Jos työntekijä on välittömästi ennen eläketapahtumaa saanut aikaisemman eläketapahtuman johdosta peruseläkettä taikka muuta siihen verrattavaa työ- tai virkasuhteeseen perustuvaa eläkettä tahi merimieseläkelain mukaista vanhuus- tai työkyvyttömyyseläkettä ja on vähintään kolmen vuoden ajan ollut samanaikaisesti jäljempänä 4 momentissa tarkoitettuun peruseläkkeeseen oikeuttavassa työ- tai virkasuhteessa taikka yrittäjätoiminnassa, lisätään yhteensovitusperustetta määrättäessä tähän työ- tai virkasuhteeseen taikka yrittäjätoimintaan liittyvään eläkkeen perusteena olevaan palkkaan tai työtuloon 10/6 mainitun aikaisemman eläkkeen määrästä. Tämän momentin soveltamisesta lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain alaisiin työsuhteisiin taikka mainitun lain alaiseen yrittäjätoimintaan on kuitenkin voimassa, mitä siitä mainitussa laissa on säädetty.

9 a §.

Tämän lain mukainen eläke maksetaan myös ulkomailla asuvalle Suomen kansalaiselle. Eri-tyisistä syistä eläketurvakeskus voi päättää, että eläke saadaan ulkomailla asumisesta huolimatta maksaa muullekin henkilölle kuin Suomen kansalaiselle.

Vieraan valtion kanssa tehdyn vastavuoroisen sopimuksen perusteella voidaan asetuksella säätää poikkeuksia 1 momentin säännöksistä. Samoin edellytyksin voidaan asetuksella säätää muitakin poikkeuksia tämän lain säännöksistä.

12 a §.

Tämän lain ja lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain mukaista toimintaa harjoittaville eläkelaitoksille sekä merimieseläkelaisa tarkoitettulle merimieseläkekasalle työttömyysajan huomioon ottamisesta aiheutuvan vastuun ja kulujen peittämiseksi tulee valtakunnallisista työttömyyskassoista annetussa laissa tarkoitettujen työttömyyskassojen keskuskassan sosiaali- ja terveysministeriön asettamassa määrääjässä vuosittain suorittaa eläketurvakeskukselle vakuutusmaksu, joka lasketaan sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamana

prosenttimääränä keskuskassan tukimaksuista. Määräosa on vahvistettava siten, että vakuutusmaksuna arvion mukaan kertyy sama määrä, joka saataisiin, jos 7 b §:ssä tarkoitettuja työttömyysavustuksia vastaavista palkoista suoritetaisiin tämän lain mukaista keskimääräistä vakuutusmaksua vastaava maksu. Eläketurvakeskuksen esityksestä sosiaali- ja terveysministeriö voi määrätä suoritettavaksi edellä sanotun vakuutusmaksun ennakkoa.

13 §.

Maksu- ja sijoitusluottovakuutus on otettava eläketurvakeskuksesta, jollei sosiaali- ja terveysministeriö ole antanut lupaa sen järjestämiseen muulla tavoin. Eläketurvakeskus on velvollinen antamaan ja pitämään voimassa mainitun vakuutuksen, kuitenkin edellyttäen, että luottovakuutusmäärästä, siltä osin kuin se ylittää sosiaali- ja terveysministeriön eläketurvakeskuksen esityksestä vahvistaman rajamäärän, vaadittaessa asetetaan vakuutusyhtiölain (1062/79) 10 luvun 3 §:n 1 momentissa tarkoitettu tai eläketurvakeskuksen hyväksymä muu vakuutus.

19 c §.

Jos eläkelaitos on myöntänyt työntekijälle takautuvasti työkyvyttömyyseläkkeen ja työnantaja on maksanut hänelle samalta ajalta sairausajan palkkaa, eläke tältä ajalta maksetaan hakeuksesta työnantajalle edellyttäen, että työnantajan hakemus on saapunut eläkelaitokselle ennen takautuvasti maksettavan eläkkeen suorittamista. Eläke maksetaan työnantajalle kuitenkin enintään samalta ajalta maksetun palkan määräisenä. Eläkettä ei makseta työnantajalle siltä osin kuin se on 4 §:n 3 momentin perusteella suoritettava sairausvakuutusrahastolle eikä myöskään siinä tapauksessa, että työnantaja on muun lain nojalla saanut korvauksen sairausajalta maksamastaan palkasta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1980. Tämän lain 13 §:ää sovelletaan kuitenkin 1 päivästä tammikuuta 1980.

Tämän lain 2 §:n 3 momenttia sovelletaan lainkohdassa tarkoitettuun eläketurvian perusteena olevaan suhteeseen sinä aikana, kun se jatkuu tämän lain voimassa ollessa.

2.

Laki

lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 9 päivänä helmikuuta 1962 annetun lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain (134/62) 7 §:n 1 momentti ja 11 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 7 §:n 1 momentti 9 päivänä helmikuuta 1979 annetussa laissa (152/79) ja 11 §:n 2 momentti 22 päivänä marraskuuta 1963 annetussa laissa (526/63), sekä

lisätään 5 §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna 29 päivänä joulukuuta 1972 ja 28 päivänä heinäkuuta 1978 annetuilla laeilla (935/72 ja 594/78), uusi 6 momentti, jolloin nykyinen 6 momentti siirtyy 7 momentiksi, seuraavasti:

5 §.

 Jos työntekijäin eläkelain 8 §:n 3 momentissa tarkoitettu muu kuin tämän lain mukainen työ- tai virkasuhde taikka yrittäjätoiminta on jatkunut sellaisen kalenterivuoden taikka mainitussa momentissa tarkoitettu eläke vähintään kolmen peräkkäisen sellaisen kalenterivuoden ajan, jona työntekijä tässä laissa tarkoitettussa työssä on ansainnut vähintään 800 markkaa, lasketaan yhteensovitusperusteiden määrittämistä varten tässä laissa tarkoitettussa työssä ansaittu palkka ja samanaikaisesti muussa työ- tai virkasuhteessa taikka yrittäjätoiminnassa saatu ansio tai samanaikainen eläke yhteen siten kuin mainitussa momentissa säädetään. Tällöin tässä laissa tarkoitettussa työssä saatuna palkkana käytetään kysymyksessä olevina rinnakkaisina kalenterivuosina tällaisessa työssä ansaittujen todellisten palkkojen keskimäärää kuukautta kohden. Mitä edellä on säädetty, ei estä käyttämästä yhteensovitusperusteena 5 momentissa tarkoitettua keskimäärin maksettavaa palkkaa, jos se johtaa työntekijälle edullisempaan tulokseen.

7 §.

Jos työkyvyttömyyseläkkeeseen oikeutettu työntekijä on työkyvyttömyyden pääasiallisena syynä olevan sairauden, vian tai vamman saamista lähinnä edeltäneen 540 sellaisen päivän aikana, joilta hän ei ole saanut valtakunnallisista työttömyyskassoista annetun lain (125/34) mukaista päiväavustusta eikä opintovapaalaisissa (273/79) tarkoitettua opintovapaata, tässä laissa tarkoitettussa työssä ansainnut vähintään 800 markkaa, luetaan eläkkeeseen oi-

keuttavaksi myös se palkka, jonka hän työkyvyttömyyden alkamisesta lukien olisi ansainnut eläkeikään mennessä. Samoin menetellään, jos naispuolisella työntekijällä on työkyvyttömyyden pääasiallisena syynä olevan sairauden, vian tai vamman saamista välittömästi edeltäneen enintään yhden vuoden ajan ollut työntekijäin eläkelain 4 §:n 5 momentissa tarkoitettu, kolmea vuotta nuorempi lapsi ja sanottuna aikana on päättynyt 1 virkkeessä tarkoitettu 540 päivän ajanjakso, jollei eläkeiän saavuttamiseen jäljellä olevaa aikaa tai sitä vastaavaa ansiota ilman sanotun lapsenhoitoajan huomioon ottamista ole luettava eläkkeeseen oikeuttavaksi muun työ- tai virkasuhteen taikka yrittäjätoiminnan perusteella. Edellä sanotun palkan vuotuinen määrä edellytetään samaksi työntekijäin eläkelain 9 §:n mukaan korjatuksi markkamääräksi, josta työntekijän työsuhteen perusteella on keskimäärin suoritettu tämän lain mukainen vakuutusmaksu niinä kalenterivuosina, joina hän tässä laissa tarkoitettussa työssä on ansainnut vähintään 800 markkaa tai, jollei hän minään kalenterivuotena ole ansainnut vähintään sanottua määrää, samaksi kuin mainittu rajamäärä. Ennen 23 vuoden iän täyttämistä ansaitut palkat otetaan kuitenkin huomioon vain, jos ne on ansaittu sinä kalenterivuotena, jona työkyvyttömyyden pääasiallisena syynä oleva sairaus, vika tai vamma on saatu, tai jona edellä toisessa virkkeessä tarkoitettu 540 päivän ajanjakso on päättynyt tahi kolmena sitä välittömästi edeltäneenä kalenterivuotena. Laskettaessa edellä tarkoitettua markkamäärää, josta keskimäärin on suoritettu vakuutusmaksu, ei oteta huomioon aikaa, jolta työntekijä on ennen eläketapahtumaa välittömästi edeltäneen kalenterivuoden alkua saanut

valtakunnallisista työttömyyskassoista annetun lain mukaista päiväavustusta. Markkamäärän laskemisesta säädetään tarkemmin asetuksella.

11 §.

Sijoitukset on tehtävä silmällä pitäen varmuutta, tuottoa ja eläkekassan maksuvalmiutta. Varmuutta arvioitaessa on kiinnitettävä huomiota myös sijoitusten reaaliarvon säilymiseen. Jollei sijoituksen vakuutena ole vakuutusyhtiölain (1062/79) 10 luvun 3 §:n 1 momentin 1—4 kohdassa mainittuja tai niihin niiden laatuun ja varmuuteen nähden rinnastettavia arvo-

papereita tai sitoumuksia taikka sijoitusta arvoaltaan vastaavaa kiinteää omaisuutta, on sijoituksen vakuudeksi otettava eläketurvakeskuksesta sijoitusluottovakuutus.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 198 . Tämän lain 11 §:ää sovelletaan kuitenkin 1 päivästä tammikuuta 1980.

Tämän lain 5 §:n 6 momenttia sovelletaan eläkkeeseen, joka perustuu tämän lain voimassa ollessa sattuneeseen eläketapahtumaan.

Tämän lain 5 §:n 6 momentissa ja 7 §:n 1 momentissa säädetty markkamäärät vastaavat vuodelle 1962 vahvistettua palkkaindeksilukua.

3.

Laki

maatalousyrittäjien eläkelain 17 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun maatalousyrittäjien eläkelain (467/69) 17 §:n 2 momentti näin kuuluvaksi:

17 §.

Sijoitukset on tehtävä silmällä pitäen varmuutta, reaaliarvon säilymistä, tuottoa ja eläkelaitoksen maksuvalmiutta. Sijoituksen vakuutena tulee olla vakuutusyhtiölain (1062/79) 10 luvun 3 §:n 1 momentin 1—4 kohdassa mainittuja tai niihin laatuun ja varmuuteen

nähden rinnastettavia arvopapereita tai sitoumuksia taikka sijoitusta arvoaltaan vastaavaa kiinteää omaisuutta tahi eläketurvakeskuksen antama sijoitusluottovakuutus.

Tätä lakia sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 1980.

Helsingissä 24 päivänä lokakuuta 1980.

Tasavallan Presidentti

Sosiaali- ja terveysministeri

1.

Laki työntekijäin eläkelain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 8 päivänä heinäkuuta 1961 annetun työntekijäin eläkelain (395/61) 2 §:n 3 momentti, 6 §:n 3 momentti, 8 §:n 3 momentti, 9 a §, 12 a §:n 1 momentti sekä 13 §:n 3 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 2 §:n 3 momentti 30 päivänä joulukuuta 1965 annetussa laissa (707/65), 6 §:n 3 momentti 9 päivänä helmikuuta 1979 annetussa laissa (151/79), 8 §:n 3 momentti 29 päivänä joulukuuta 1972 annetussa laissa (934/72), 9 a § 21 päivänä maaliskuuta 1969 annetussa laissa (192/69), 12 a §:n 1 momentti 18 päivänä huhtikuuta 1980 annetussa laissa (281/80) ja 13 §:n 3 momentti 20 päivänä joulukuuta 1968 annetussa laissa (690/68), sekä

lisätään lakiin uusi 19 c § seuraavasti:

Voimassa oleva laki.

Ehdotus.

2 §.

Työsuhteessa olevana on pidettävä myös johtavassa asemassa olevaa osakeyhtiön toimihenkilöä ja muussa *yrittäjässä tai yhteisössä* johtavassa asemassa olevaa henkilöä, ei kuitenkaan, jos johtavassa asemassa oleva osakeyhtiön toimihenkilö joko yksin tai yhdessä perheenjäsentensä kanssa omistaa enemmän kuin puolet yhtiön osakepääomasta tai jos muussa *yrittäjässä tai yhteisössä* johtavassa asemassa olevalla henkilöllä on katsottava olevan yrittäjässä tai yhteisössä sanottua vastaava määräämisvalta.

Työsuhteessa olevana on pidettävä myös johtavassa asemassa olevaa osakeyhtiön toimihenkilöä *tai* muussa yhteisössä johtavassa asemassa olevaa henkilöä, ei kuitenkaan, jos johtavassa asemassa oleva osakeyhtiön toimihenkilö joko yksin tai yhdessä perheenjäsentensä kanssa omistaa enemmän kuin puolet yhtiön osakepääomasta *tai jos heidän omistamiensa osakkeiden äänimäärä on enemmän kuin puolet kaikkien osakkeiden äänimäärästä taikka* jos muussa yhteisössä on katsottava olevan yhteisössä sanottua vastaava määräämisvalta. *Avoimen yhtiön yhtiömiestä tai muun yhteisön sellaista osakeista, joka on henkilökohtaisesti vastuussa yhteisön sitoumuksista, ei pidetä tätä lakia sovellettaessa työsuhteessa olevana.*

6 §.

Jos työkyvyttömyys on alkanut ennen kuin työsuhteen päättymisestä on kulunut 360 sellaista päivää, joilta työntekijä ei ole saanut valtakunnallisista työttömyyskassoista annetun lain mukaista päiväavustusta, luetaan tämän työsuhteen perusteella myönnettävää työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä eläkkeeseen oikeuttavaksi myös työkyvyttömyyden alkamisen ja eläkeiän täyttämisen välinen aika. Jollei työsuhde ole jatkunut neljää kuukautta, luetaan sen perusteella eläkkeeseen oikeuttavaksi eläkeiän saavuttamiseen jäljellä oleva aika vain sikäli

Jos työkyvyttömyys on alkanut ennen kuin työsuhteen päättymisestä on kulunut 360 sellaista päivää, joilta työntekijä ei ole saanut valtakunnallisista työttömyyskassoista annetun lain mukaista päiväavustusta *eikä opintovapaa-laissa (273/79) tarkoitettua opintovapautta*, luetaan tämän työsuhteen perusteella myönnettävää työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä eläkkeeseen oikeuttavaksi myös työkyvyttömyyden alkamisen ja eläkeiän täyttämisen välinen aika. Jollei työsuhde ole jatkunut neljää kuukautta, luetaan sen perusteella eläkkeeseen oikeutta-

Voimassa oleva laki.

kuin työntekijällä ei ole ennen tätä työsuhdetta alkaneen työ- tai virkasuhteen taikka yrittäjätoiminnan perusteella oikeutta lain tai julkisen eläkesäännön mukaiseen sellaiseen eläketurvaan, jonka mukaan maksettavaa työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä sanottu aika tai sitä vastaava ansio jo otetaan huomioon. Mitä edellä tässä momentissa on säädetty, ei kuitenkaan sovelleta vanhuuseläkkeen eikä sellaisen työkyvyttömyyseläkkeen, jonka perusteena oleva työkyvyttömyys on alkanut työntekijän 63 vuoden iän täyttämivuoden jälkeen, määrää laskettaessa, ellei työntekijä ole ollut sanotun iän täyttämivuoden aikana tämän lain piiriin kuuluvassa työssä ottaen huomioon kokonaisuudessaan myös sanotun vuoden aikana päättyneet työsuhteet yhteensä vähintään neljä kuukautta. Niinikään luetaan naispuolisen työntekijän työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä eläkkeeseen oikeuttavaksi ajaksi eläkeiän saavuttamiseen jäljellä oleva aika, jos hänellä on edellä sanottujen 360 päivän täyttymisen ja työkyvyttömyyden alkamisen välisen ajan, joka saa olla enintään yhdeksän vuotta, ollut 4 §:n 5 momentissa tarkoitettu, kolmea vuotta nuorempi lapsi, ei kuitenkaan, jos eläkeiän saavuttamiseen jäljellä oleva aika tai sitä vastaava ansio on ilman sanotun lapsenhoitoajan huomioonottamista luettava eläkkeeseen oikeuttavaksi muun työ- tai virkasuhteen taikka yrittäjätoiminnan perusteella. Jollei tällaisen naispuolisen työntekijän työsuhte ole jatkunut neljää kuukautta, on eläkkeeseen oikeuttavan ajan määräämisestä soveltuvin osin voimassa, mitä edellä tässä momentissa on säädetty.

Ehdotus.

vaksi eläkeiän saavuttamiseen jäljellä oleva aika vain sikäli kuin työntekijällä ei ole ennen tätä työsuhdetta alkaneen työ- tai virkasuhteen taikka yrittäjätoiminnan perusteella oikeutta lain tai julkisen eläkesäännön mukaiseen sellaiseen eläketurvaan, jonka mukaan maksettavaa työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä sanottu aika tai sitä vastaava ansio jo otetaan huomioon. Mitä edellä tässä momentissa on säädetty, ei kuitenkaan sovelleta vanhuuseläkkeen eikä sellaisen työkyvyttömyyseläkkeen, jonka perusteena oleva työkyvyttömyys on alkanut työntekijän 63 vuoden iän täyttämivuoden jälkeen, määrää laskettaessa, ellei työntekijä ole ollut sanotun iän täyttämivuoden aikana tämän lain piiriin kuuluvassa työssä ottaen huomioon kokonaisuudessaan myös sanotun vuoden aikana päättyneet työsuhteet yhteensä vähintään neljä kuukautta. Niin ikään luetaan naispuolisen työntekijän työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä eläkkeeseen oikeuttavaksi ajaksi eläkeiän saavuttamiseen jäljellä oleva aika, jos hänellä on edellä sanottujen 360 päivän täyttymisen ja työkyvyttömyyden alkamisen välisen ajan, joka saa olla enintään yhdeksän vuotta, ollut 4 §:n 5 momentissa tarkoitettu, kolmea vuotta nuorempi lapsi, ei kuitenkaan, jos eläkeiän saavuttamiseen jäljellä oleva aika tai sitä vastaava ansio on ilman sanotun lapsenhoitoajan huomioon ottamista luettava eläkkeeseen oikeuttavaksi muun työ- tai virkasuhteen taikka yrittäjätoiminnan perusteella. Jollei tällaisen naispuolisen työntekijän työsuhte ole jatkunut neljää kuukautta, on eläkkeeseen oikeuttavan ajan määräämisestä soveltuvin osin voimassa, mitä edellä tässä momentissa on säädetty.

8 §.

Jos työntekijä on samanaikaisesti vähintään 6 kuukautta yhdenjaksoisesti kahdessa tai useammassa jäljempänä 4 momentin 1 tai 3—11 kohdassa tarkoitettuun peruseläkkeeseen oikeuttavassa työ- tai virkasuhteessa taikka yrittäjätoiminnassa, lasketaan yhteensovitusperustetta määrättäessä vastaavat eläkkeen perusteena olevat palkat ja työtulot yhteen. Jos työntekijä on välittömästi ennen eläketapahtumaa saanut aikaisemman eläketapahtuman johdosta peruseläkettä taikka muuta siihen verrattavaa työ- tai virkasuhteeseen perustuvaa eläkettä tahi merimieseläkelain mukaista vanhuus-

Jos työntekijä on samanaikaisesti vähintään kuusi kuukautta yhdenjaksoisesti kahdessa tai useammassa jäljempänä 4 momentissa tarkoitettuun peruseläkkeeseen oikeuttavassa työ- tai virkasuhteessa taikka yrittäjätoiminnassa, lasketaan yhteensovitusperustetta määrättäessä vastaavat eläkkeen perusteena olevat palkat ja työtulot yhteen. Jos työntekijä on välittömästi ennen eläketapahtumaa saanut aikaisemman eläketapahtuman johdosta peruseläkettä taikka muuta siihen verrattavaa työ- tai virkasuhteeseen perustuvaa eläkettä tahi merimieseläkelain mukaista vanhuus- tai työkyvyttömyyseläkettä

Voimassa oleva laki.

tai työkyvyttömyyseläkettä ja on vähintään 3 vuoden ajan olut samanaikaisesti jäljempänä 4 momentin 1 tai 3—11 kohdassa tarkoitettuun peruseläkkeeseen oikeuttavassa työ- tai virkasuhteessa taikka yrittäjätoiminnassa, lisätään yhteensovitusperustetta määrättäessä tähän työ- tai virkasuhteeseen taikka yrittäjätoimintaan liittyvään eläkkeen perusteena olevaan palkkaan tai työtuloon 10/6 mainitun aikaisemman eläkkeen määräästä.

9 a §.

Asetuksella voidaan säätää sellaisia poikkeuksia tämän lain säännöksistä, jotka johtuvat vieraan valtion kanssa tehdystä vastavuoroisesta sopimuksesta.

12 a §.

Tämän lain ja lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain mukaista toimintaa harjoittaville eläkelaitoksille sekä merimieseläkeläisissä tarkoitettulle merimieseläkekassalle työttömyysajan huomioon ottamisesta aiheutuvan vastuun ja kulujen peittämiseksi tulee valtakunnallisista työttömyyskassoista annetussa laissa tarkoitettun työttömyyskassoitten keskuskassan sosiaali- ja terveysministeriön asettamassa määräjassa vuosittain suorittaa eläketurvakeskukselle vakuutusmaksu, joka lasketaan sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamana prosenttimääränä keskuskassan tukimaksuista. Määräosa on vahvistettava siten, että vakuutusmaksuna arvion mukaan kertyy sama määrä, joka saataisiin, jos 7 b §:ssä tarkoitettuja työttömyysavustuksia vastaavista palkoista suoritettaisiin tämän lain mukaista keskimääräistä vakuutusmaksua vastaava maksu.

Ehdotus.

ja on vähintään kolmen vuoden ajan ollut samanaikaisesti jäljempänä 4 momentissa tarkoitettuun peruseläkkeeseen oikeuttavassa työ- tai virkasuhteessa taikka yrittäjätoiminnassa, lisätään yhteensovitusperustetta määrättäessä tähän työ- tai virkasuhteeseen taikka yrittäjätoimintaan liittyvään eläkkeen perusteena olevaan palkkaan tai työtuloon 10/6 mainitun aikaisemman eläkkeen määräästä. Tämän momentin soveltamisesta lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain alaisiin työsuhteisiin taikka mainitun lain alaiseen yrittäjätoimintaan on kuitenkin voimassa, mitä siitä mainitussa laissa on säädetty.

9 a §.

Tämän lain mukainen eläke maksetaan myös ulkomailla asuvalle Suomen kansalaiselle. Eri-tyisistä syistä eläketurvakeskus voi päättää, että eläke saadaan ulkomailla asumisesta huolimatta maksaa muullekin henkilölle kuin Suomen kansalaiselle.

Vieraan valtion kanssa tehdyn vastavuoroisen sopimuksen perusteella voidaan asetuksella säätää poikkeuksia 1 momentin säännöksistä. Samoin edellytyksin voidaan asetuksella säätää muitakin poikkeuksia tämän lain säännöksistä.

12 a §.

Tämän lain ja lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain mukaista toimintaa harjoittaville eläkelaitoksille sekä merimieseläkeläisissä tarkoitettulle merimieseläkekassalle työttömyysajan huomioon ottamisesta aiheutuvan vastuun ja kulujen peittämiseksi tulee valtakunnallisista työttömyyskassoista annetussa laissa tarkoitettun työttömyyskassoitten keskuskassan sosiaali- ja terveysministeriön asettamassa määräjassa vuosittain suorittaa eläketurvakeskukselle vakuutusmaksu, joka lasketaan sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamana prosenttimääränä keskuskassan tukimaksuista. Määräosa on vahvistettava siten, että vakuutusmaksuna arvion mukaan kertyy sama määrä, joka saataisiin, jos 7 b §:ssä tarkoitettuja työttömyysavustuksia vastaavista palkoista suoritettaisiin tämän lain mukaista keskimääräistä vakuutusmaksua vastaava maksu. Eläketurvakeskuksen esityksestä sosiaali- ja terveysministeriö voi määrätä suoritettavaksi edellä sanotun vakuutusmaksun ennakkoa.

Voimassa oleva laki.

Maksu- ja sijoitusluottovakuutus on otettava eläketurvakeskuksesta, jollei sosiaali- ja terveysministeriö ole antanut lupaa sen järjestämiseen muulla tavoin. Eläketurvakeskus on velvollinen antamaan ja pitämään voimassa mainitun vakuutuksen, kuitenkin edellyttäen, että luottovakuutusmäärästä, siltä osin kuin se ylittää sosiaali- ja terveysministeriön eläketurvakeskuksen esityksestä vahvistaman rajamäärän, vaadittaessa asetetaan vakuutusyhtiölain 47 §:n 1 momentissa tarkoitettu tai eläketurvakeskuksen hyväksymä muu vakuus.

Ehdotus.

13 §.

Maksu- ja sijoitusluottovakuutus on otettava eläketurvakeskuksesta, jollei sosiaali- ja terveysministeriö ole antanut lupaa sen järjestämiseen muulla tavoin. Eläketurvakeskus on velvollinen antamaan ja pitämään voimassa mainitun vakuutuksen, kuitenkin edellyttäen, että luottovakuutusmäärästä, siltä osin kuin se ylittää sosiaali- ja terveysministeriön eläketurvakeskuksen esityksestä vahvistaman rajamäärän, vaadittaessa asetetaan vakuutusyhtiölain (1062/79) 10 luvun 3 §:n 1 momentissa tarkoitettu tai eläketurvakeskuksen hyväksymä muu vakuus.

19 c §.

Jos eläkelaitos on myöntänyt työntekijälle takautuvasti työkyvyttömyyseläkkeen ja työnantaja on maksanut hänelle samalta ajalta sairausajan palkkaa, eläke tältä ajalta maksetaan hakemuksesta työnantajalle edellyttäen, että työnantajan hakemus on saapunut eläkelaitokselle ennen takautuvasti maksettavan eläkkeen suorittamista. Eläke maksetaan työnantajalle kuitenkin enintään samalta ajalta maksetun palkan määräisenä. Eläkettä ei makseta työnantajalle siltä osin kuin se on 4 §:n 3 momentin perusteella suoritettava sairausvakuutusrahastolle eikä myöskään siinä tapauksessa, että työnantaja on muun lain nojalla saanut korvauksen sairausajalta maksamastaan palkasta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 198 . Tämän lain 13 §:ää sovelletaan kuitenkin 1 päivästä tammikuuta 1980.

Tämän lain 2 §:n 3 momenttia sovelletaan lainkohdassa tarkoitettuun eläketurvan perusteena olevaan suhteeseen siinä aikana, kun se jatkuu tämän lain voimassa ollessa.

2.

Laki

lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 9 päivänä helmikuuta 1962 annetun lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain (134/62) 7 §:n 1 momentti ja 11 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 7 §:n 1 momentti 9 päivänä helmikuuta 1979 annetussa laissa (152/79) ja 11 §:n 2 momentti 22 päivänä marraskuuta 1963 annetussa laissa (526/63), sekä

lisätään 5 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 29 päivänä joulukuuta 1972 ja 28 päivänä heinäkuuta 1978 annetuilla laeilla (935/72 ja 594/78), uusi 6 momentti, jolloin nykyinen 6 momentti siirtyy 7 momentiksi, seuraavasti:

Voimassa oleva laki.

Ehdotus.

5 §.

Jos työntekijäin eläkelain 8 §:n 3 momentissa tarkoitettu muu kuin tämän lain mukainen työ- tai virkasuhde taikka yrittäjätoiminta on jatkunut sellaisen kalenterivuoden taikka mainitussa momentissa tarkoitettu eläke vähintään kolmen peräkkäisen sellaisen kalenterivuoden ajan, jona työntekijä tässä laissa tarkoitettussa työssä on ansainnut vähintään 800 markkaa, lasketaan yhteensovitusperusteen määräämistä varten tässä laissa tarkoitettussa työssä ansaittu palkka ja samanaikaisesti muussa työ- tai virkasuhteessa taikka yrittäjätoiminnassa saatu ansio tai samanaikainen eläke yhteen siten kuin mainitussa momentissa säädetään. Tällöin tässä laissa tarkoitettussa työssä saatuna palkkana käytetään kysymyksessä olevina rinnakkaisina kalenterivuosina tällaisessa työssä ansaittujen todellisten palkkojen keskimäärää kuukautta kohden. Mitä edellä on säädetty, ei estä käyttämästä yhteensovitusperusteena 5 momentissa tarkoitettua keskimäärin maksettavaa palkkaa, jos se johtaa työntekijälle edullisempaan tulokseen.

7 §.

Jos työkyvyttömyyseläkkeeseen oikeutettu työntekijä on työkyvyttömyyden pääasiallisena syynä olevan sairauden, vian tai vamman saamista lähinnä edeltäneen 540 sellaisen päivän aikana, joilta hän ei ole saanut valtakunnallisista työttömyyskassoista annetun lain (125/34, 328/60) mukaista päiväavustusta, tässä laissa

7 §.

Jos työkyvyttömyyseläkkeeseen oikeutettu työntekijä on työkyvyttömyyden pääasiallisena syynä olevan sairauden, vian tai vamman saamista lähinnä edeltäneen 540 sellaisen päivän aikana, joilta hän ei ole saanut valtakunnallisista työttömyyskassoista annetun lain (125/34) mukaista päiväavustusta *eikä opintovapaa-*

Voimassa oleva laki

tarkoitettussa työssä ansainnut vähintään 800 markkaa, luetaan eläkkeeseen oikeuttavaksi myös se palkka, jonka hän työkyvyttömyyden alkamisesta lukien olisi ansainnut eläkeikään mennessä. Samoin menetellään, jos naispuolisella työntekijällä on työkyvyttömyyden pääasiallisena syynä olevan sairauden, vian tai vamman saamista välittömästi edeltäneen enintään yhdeksän vuoden ajan ollut työntekijäin eläkelain 4 §:n 5 momentissa tarkoitettu, kolme vuotta nuorempi lapsi ja sanottuna aikana on päättynyt 1 virkkeessä tarkoitettu 540 päivän ajanjakso, jollei eläkeiän saavuttamiseen jäljellä olevaa aikaa tai sitä vastaavaa ansiota ilman sanotun lapsenhoitoajan huomioonottamista ole luettava eläkkeeseen oikeuttavaksi muun työ- tai virkasuhteen taikka yrittäjätoiminnan perusteella. Edellä sanotun palkan vuotuinen määrä edellytetään samaksi työntekijäin eläkelain 9 §:n mukaan korjatuksi markkamääräksi, josta työntekijän työsuhteen perusteella on keskimäärin suoritettu tämän lain mukainen vakuutusmaksu niinä kalenterivuosina, joina hän tässä laissa tarkoitettussa työssä on ansainnut vähintään 800 markkaa tai jollei hän minään kalenterivuotena ole ansainnut vähintään sanottua määrää, samaksi kuin mainittu rajamäärä. Ennen 23 vuoden iän täyttämistä ansaitut palkat otetaan kuitenkin huomioon vain, jos ne on ansaittu sinä kalenterivuotena, jona työkyvyttömyyden pääasiallisena syynä oleva sairaus, vika tai vamma on saatu, tai jona edellä toisessa virkkeessä tarkoitettu 540 päivän ajanjakso on päättynyt tahi kolmena sitä välittömästi edeltäneenä kalenterivuotena. Laskettaessa edellä tarkoitettua markkamäärää, josta keskimäärin on suoritettu vakuutusmaksu, ei oteta huomioon aikaa, jolta työntekijä on ennen eläketapahtumaa välittömästi edeltäneen kalenterivuoden alkua saanut valtakunnallisista työttömyyskassoista annetun lain mukaista päiväavustusta. Markkamäärän laskemisesta säädetään tarkemmin asetuksella.

Ehdotus.

laissa (273/79) tarkoitettua opintovapaata, tässä laissa tarkoitettussa työssä ansainnut vähintään 800 markkaa, luetaan eläkkeeseen oikeuttavaksi myös se palkka, jonka hän työkyvyttömyyden alkamisesta lukien olisi ansainnut eläkeikään mennessä. Samoin menetellään, jos naispuolisella työntekijällä on työkyvyttömyyden pääasiallisena syynä olevan sairauden, vian tai vamman saamista välittömästi edeltäneen enintään yhdeksän vuoden ajan ollut työntekijäin eläkelain 4 §:n 5 momentissa tarkoitettu, kolme vuotta nuorempi lapsi ja sanottuna aikana on päättynyt 1 virkkeessä tarkoitettu 540 päivän ajanjakso, jollei eläkeiän saavuttamiseen jäljellä olevaa aikaa tai sitä vastaavaa ansiota ilman sanotun lapsenhoitoajan huomioon ottamista ole luettava eläkkeeseen oikeuttavaksi muun työ- tai virkasuhteen taikka yrittäjätoiminnan perusteella. Edellä sanotun palkan vuotuinen määrä edellytetään samaksi työntekijäin eläkelain 9 §:n mukaan korjatuksi markkamääräksi, josta työntekijän työsuhteen perusteella on keskimäärin suoritettu tämän lain mukainen vakuutusmaksu niinä kalenterivuosina, joina hän tässä laissa tarkoitettussa työssä on ansainnut vähintään 800 markkaa tai, jollei hän minään kalenterivuotena ole ansainnut vähintään sanottua määrää, samaksi kuin mainittu rajamäärä. Ennen 23 vuoden iän täyttämistä ansaitut palkat otetaan kuitenkin huomioon vain, jos ne on ansaittu sinä kalenterivuotena, jona työkyvyttömyyden pääasiallisena syynä oleva sairaus, vika tai vamma on saatu, tai jona edellä toisessa virkkeessä tarkoitettu 540 päivän ajanjakso on päättynyt tahi kolmena sitä välittömästi edeltäneenä kalenterivuotena. Laskettaessa edellä tarkoitettua markkamäärää, josta keskimäärin on suoritettu vakuutusmaksu, ei oteta huomioon aikaa, jolta työntekijä on ennen eläketapahtumaa välittömästi edeltäneen kalenterivuoden alkua saanut valtakunnallisista työttömyyskassoista annetun lain mukaista päiväavustusta. Markkamäärän laskemisesta säädetään tarkemmin asetuksella.

Voimassa oleva laki.

Ehdotus.

11 §.

Sijoitukset on tehtävä silmällä pitäen varmuutta, tuottoa ja eläkekassan maksuvalmiutta. Varmuutta arvioitaessa on kiinnitettävä huomiota myös sijoitusten reaaliarvon säilymiseen. Jollei sijoituksen vakuutena ole vakuutusyhtiölain 47 §:n 1 momentin 1—4 kohdassa mainittuja tai niihin niiden laatuun ja varmuuteen nähden rinnastettavia arvopapereita tai sitoumuksia taikka sijoitusta arvoltaan vastaavaa kiinteätä omaisuutta, on sijoituksen vakuudeksi otettava eläketurvakeskuksesta sijoitusluottovakuutus.

Sijoitukset on tehtävä silmällä pitäen varmuutta, tuottoa ja eläkekassan maksuvalmiutta. Varmuutta arvioitaessa on kiinnitettävä huomiota myös sijoitusten reaaliarvon säilymiseen. Jollei sijoituksen vakuutena ole vakuutusyhtiölain (1062/79) 10 luvun 3 §:n 1 momentin 1—4 kohdassa mainittuja tai niihin niiden laatuun ja varmuuteen nähden rinnastettavia arvopapereita tai sitoumuksia taikka sijoitusta arvoltaan vastaavaa kiinteätä omaisuutta, on sijoituksen vakuudeksi otettava eläketurvakeskuksesta sijoitusluottovakuutus.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 198 . Tämän lain 11 §:ää sovelletaan kuitenkin 1 päivästä tammikuuta 1980.

Tämän lain 5 §:n 6 momenttia sovelletaan eläkkeeseen, joka perustuu tämän lain voimassa ollessa sattuneeseen eläketapahtumaan.

Tämän lain 5 §:n 6 momentissa ja 7 §:n 1 momentissa säädetyt markkamäärät vastaavat vuodelle 1962 vahvistettua palkkaindeksilukua.

3.

Laki

maatalousyrittäjien eläkelain 17 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun maatalousyrittäjien eläkelain (467/69) 17 §:n 2 momentti näin kuuluvaksi:

Voimassa oleva laki.

Ehdotus.

17 §.

Sijoitukset on tehtävä silmällä pitäen varmuutta, reaaliarvon säilymistä, tuottoa ja eläkelaitoksen maksuvalmiutta. Sijoituksen vakuutena tulee olla vakuutusyhtiölain (450/52) 47 §:n 1 momentin 1—4 kohdassa mainittuja

Sijoitukset on tehtävä silmällä pitäen varmuutta, reaaliarvon säilymistä, tuottoa ja eläkelaitoksen maksuvalmiutta. Sijoituksen vakuutena tulee olla vakuutusyhtiölain (1062/79) 10 luvun 3 §:n 1 momentin 1—4 kohdassa

Voimassa oleva laki.

tai niihin laatuun ja varmuuteen nähden rinnastettavia arvopapereita tai sitoumuksia taikka sijoitusta arvoltaan vastaavaa kiinteää omaisuutta tai eläketurvakeskuksen antama sijoitusluottovakuutus.

Ehdotus.

mainittuja tai niihin laatuun ja varmuuteen nähden rinnastettavia arvopapereita tai sitoumuksia taikka sijoitusta arvoltaan vastaavaa kiinteää omaisuutta tai eläketurvakeskuksen antama sijoitusvakuutus.

*Tätä lakia sovelletaan 1 päivästä tammi-
kuuta 1980.*
